

A B C D E F G H I J K L Ł M N O P R S T U V W X Y Z

Nr *11034*
DOLNOŚLĄSKIE

1. Obiekt

WILLA MILENZ

2. Czas powstania
ok. 1898 r.

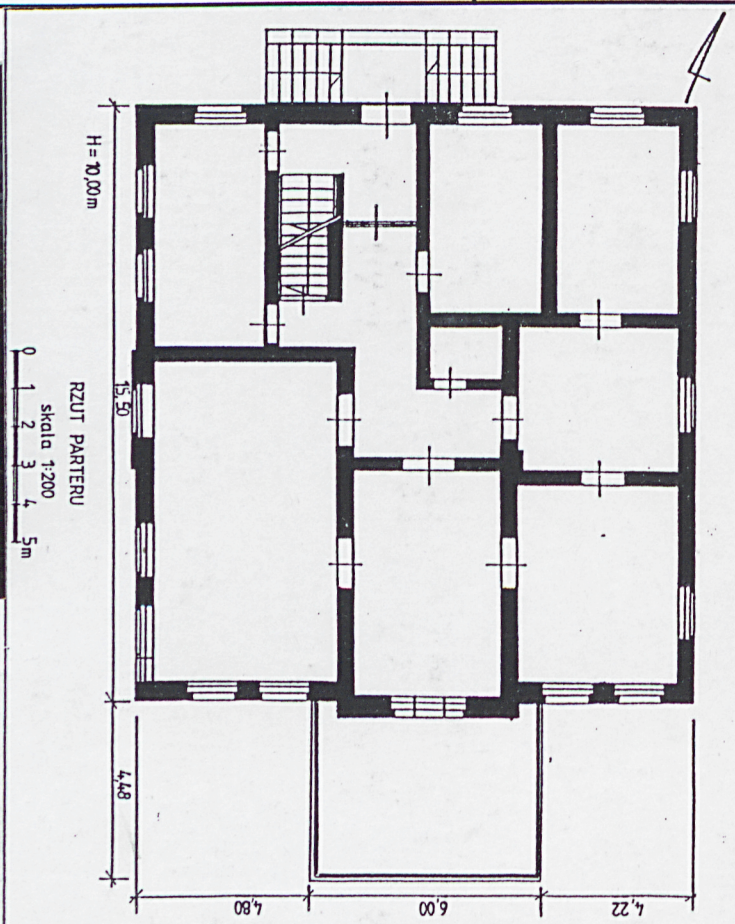
3. Miejscowość

W R O C Ł A W

11. Zdjęcia, rzut, przekrój, sytuacja, orientacja

1.

4. Adres

Wrocław, ul. ks. Norberta Bończyka 5

nr hipoteczny dz. nr 145/37 [redacted]

5. Przynależność administracyjna

województwo wrocławskie
gmina miasto Wrocław

pow. miejski

6. Poprzednie nazwy miejscowości

BRESLAU

7. Przynależność administracyjna przed 1 VI 1975

województwo wrocławskie
powiat miasto Wrocław

8. Właściciel i jego adres

[redacted]

9. Użytkownik i jego adres

[redacted]

10. Rejestr zabytków

A/2074/546/Wm z 9.12.1997

Historia

Dom nr 5 przy ulicy ks. Bończaka znajduje się na terenie osiedla Karłowice, które zostało założone dopiero w 1699 r. przez opata klasztoru na Olbinie Karla Kellera i od jego imienia przybrało nazwę. Obecna ulica ks. Bończyka nosiła pierwotnie nazwę Guidostr. od imienia architekta i właściciela karłowickich ogrodów Guido Drabiziusa. Jego także imię nosią do 1945 r. obecny plac Daniłowskiego (Drabiziusplatz). Ulica uzyskała swe miano na przełomie XIX i XX w. tuż po śmierci Drabiziusa w 1896 r. Wtedy też najprawdopodobniej powstał omawiany obiekt - Willa Milenz. Czas powstania obiektu to lata 1898-1899. Jej fundatorem i właścicielem był niejaki Franz Milenz (Steinsetzmeister - mistrz brukarski). Był to w tym czasie jedyny budynek na Guidostr. i nie posiadał numeracji. Numer 5 został budynkowi nadany dopiero w 1938 r. kiedy na sąsiedniej działce pobrał dom niejaki Emanuel Wacholz. Aczkolwiek Mile znowie wzniesli dom w ostatnich latach XIX w. to pojęcie „Villa Milenz” pojawia się w książkach adresowych po raz pierwszy dopiero w 1916 r. W ostatnich latach wśród mieszkańców domu przy Guidostr. 5 wymieniani są prócz właściciela F. Milenz także M. Milenz - architekt, Müller - buchalter, E. Nitsche, Polaczy - krawiec, Strempel - ślusarz.

W roku 1939 dom przeszedł w ręce Emila Carla Roski (pisanego także: Roscki). Być może, iż po śmierci Franza Milenz, jego syn Franz Milenz (jun.), który posiadał dom przy Korsoallee (Kasprowicza) 14, od 1919 roku, sprzedał posiadłość. Milenz junior przejął również firmę brukarską z rąk ojca już wcześniej. Natomiast pan Roski prowadził do 1945 r. jakieś gospodarstwo doświadczalne, tak przynajmniej informują księgi adresowe. Nie znamy jednak jego charakteru. Wraz z nim nadal zamieszkiwali w domu wymienieni poprzednio lokatorzy, oprócz [REDAKTOWANE] najprawdopodobniej młodszego syna właściciela i twórcy [REDAKTOWANE]

Dom do obecnych czasów zachował się praktycznie w nie zmienionej postaci. Nie przechodził żadnej generalnej przebudowy a niewielkie zmiany adaptacyjne nie naruszyły jego dawnego charakteru. Odnosi się to również do wybudowanego po wojnie garażu przy elewacji południowej. Prawie w całości zachowane zostało jego pierwotne wyposażenie.

Sytuacja

Budynek willi nr 5 przy ul. ks. N. Bończyka 5 znajduje się w pld.-zach. części Karłowic. Działka zlokalizowana jest pomiędzy ul. J. Kasprowicza a ul. Zawalną, ograniczoną od pld. korytem rzeki Odry. Od wsch. sąsiaduje z terenem ogródków działkowych i parku, od zachodu z nowym osiedlem mieszkaniowym.

Materiał, konstrukcja, technika

Ściany:

- konstrukcyjne i działowe z cegły pełnej na zaprawie wapienno-cementowej;
- elewacje - cegła elewacyjna, nieotynkowana; cokół otynkowany;
- wtórne ściany działowe w partii poddasza - drewniane;
- detale architektoniczne: obramienia okienne i drzwiowe, nadokienniki, płyciny podokienne wykonane w tynku.

Sklepienia, stropy:

- piwnice: strop ceramiczny odcinkowy na stalowych szynach; w części pomieszczeń użytkowanych pierwotnie na pomieszczenia dla służby - strop belkowy, drewniany z podsufitką, płaski; w części zaadoptowanej obecnie na gabinet (płn.-wsch. narożnik)
- wtórny strop płaski
- parter: strop płaski, drewniany z podsufitką; w większości pomieszczeń sztukaterie wykonane w tynku w formie ornamentów roślinnych oraz ozdobione dekoracją rzeźbiarską zworniki
- piętro (poddasze): strop płaski drewniany, wtórny (po adaptacji poddasza na cele mieszkaniowe)

Wieżba dachowa i pokrycie:

- konstrukcja drewniana mieszana; dach łamany czterospadowy przechodzący w płaski; belki części dachu płaskiego wsparte są na podciągach ułożonych na słupach ustawionych wzdłuż ścian szczytowych (po 4 słupy wzdłuż każdej); konstrukcja wzmocniona mieczami
- daszki lukarn - w kształcie ostrosłupów o podstawie kwadratu, rozszerzającego się w części dolnej;
- dach psedoryzalitu - dwuspadowy
- pokrycie wszystkich połaci - blacha cynkowana

14. Kubatura 1524.60 m ³	15. Powierzchnia użytkowa 232.80 m ² (parter)	16. Przeznaczenie pierwotne mieszkalne	17. Użytkowanie obecne mieszkalne
18. Prace budowlane i konserwatorskie, ich przebieg i dokumentacja 1964 - dobudowa garażu 1973 - rozbudowa łazienki (parter) 1980-1982 - adaptacja poddasza na cele mieszkalne 1996-1997 - wymiana stolarki okiennej na PCV - zachowująca pierwotne podziały		19. Stan zachowania (fundamenty, ściany zewnętrzne, ściany wewnętrzne, sklepienia, stropy, konstrukcja dachu, wyposażenie i instalacje) Budynek w dobrym stanie technicznym. W lipcu 1997 r. wybicie wód gruntowych w piwnicach (zawilgocenie ścian)	
		20. Najpilniejsze postulaty konserwatorskie <ul style="list-style-type: none"> • postulowany wpis do rejestru zabytków budynku • postulowany wpis do rejestru zabytków pieca kaflowego • zachowanie dekoracji stiukowej sufitów oraz próba odtworzenia (odsłonięcia) dekoracji malarskiej 	

21. Akta archiwalne (rodzaj akt, numer i miejsce przechowywania)

24. Uwagi różne

22. Bibliografia

Adressbuch Breslau 1899-1942

Domański J., Nazwy miejscowe dzisiejszego Wrocławia i dawnego okręgu wrocławskiego, Warszawa 1967.

25. Opracował

tekst

Emilia Dymarska, październik 1997 r.

Dymarska

plany, rysunki

Emilia Dymarska, październik 1997 r.

Dymarska

zdjęcia fotograficzne

Emilia Dymarska, październik 1997 r.

Dymarska

miejsce przechowywania negatywów

KARTA PO WYPEŁNIENIU PODLEGA OCHRONIE NA PODSTAWIE PRZEPISÓW PRAWA AUTORSKIEGO

26. Adnotacje o inspekcjach, informacje o zmianach (daty, imiona i nazwiska wypełniających)

23. Źródła ikonograficzne i fotografie (rodzaj, miejsce przechowywania, sygnatury)

27. Załączniki

Wkładki do kart ewidencyjnych - 4 szt.

1. Miejscowość, gmina, województwo WROCŁAW woj. wrocławskie	2. Obiekt (nazwa jak w karcie) WILLA MILENZ	Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego) C. d. rubryki 13 Opis.
---	--	---

ciąg dalszy rubryki nr 13 – opis

Posadzki, podłogi:

- piwnice: posadzka betonowo-cementowa; w części płu-wsch. (gabinet) płytki ceramiczne; w części pld-zach. - deski
- parter, hol: ułożona z kawałków, nieregularnie ciętego marmuru (współczesna)
- parter (łazienka, kuchnia): płytki ceramiczne
- parter (pozostałe pomieszczenia) - podłoga z desek
- poddasze (podłoga z desek; w łazience - płytki ceramiczne)

Schody:

- do piwnicy: schody drewniane, pełne jednobiegowe
- na poddasze: zabiegowe, drewniane z metalowymi listwami wzmacniającymi noski
- zewnętrzne schody: dwubiegowe rozdzielne prowadzące na podest wejściowy

Otwory okienne i drzwiowe:

- otwory okienne piwnic: kwadratowe z drewnianą stolarką okienną, 2-skrzydłowe; w otworach zamontowane ozdobne metalowe kraty
- otwory okienne parteru: w kształcie wydłużonego w pionie prostokąta, w profilowanej uskokowo opasce tynkowej, z gładkotynkowanym nadprożem nad którym trójkątny naczółek; pod otworem gładka płycina podokienna; płycina i otwór okienny rozdzielone fragmentem gzymsu podokiennego - stolarka okienna wymieniona na współczesną (PCV) zachowującą pierwotne podziały
- otwory okienne poddasza: w formie niewielkich, prostokątnych otworów umieszczonych w lukarnach; większe kwadratowe otwory umieszczone w szczytowym zwieńczeniu pseudoryzalitów ujęte tynkowymi opaskami, ze współczesną, jednoskrzydłową, bez podziałów stolarką okienną
- otwór wejściowy prostokątny w profilowanym uskokowo obramieniu, nad którym gładkotynkowana strefa belkowania zwieńczona trójkątnym naczółkiem; stolarka drzwiowa: 2-skrzydłowe drzwi dwupłycinowe (o bogatym profilowanym słupku - kanelowany trzon zwieńczony pseudogłowicą) o zróżnicowanych, profilowanych płycinach, nad którymi jednopółciowe okno nadświetla i strefa belkowania podtrzymywana przez pseudokonsole

- stolarka drzwiowa w holu - drzwi płycinowe, 3-skrzydłowe ujęte bokami kanelowanymi pilastrami; górna część przeszlona; nad drzwiami nadświetla o powtórzonych podziałach pionowych drzwi
- stolarka drzwiowa w części parteru: drzwi 2-skrzydłowe trójpłycinowe (o zróżnicowanych wielkościach płycin) w dekoracyjnych, zachowujących podziały drzwi ościeżach
- część stolarki (poddasze) - współczesna, bezstylowa

Rzut, bryła

Budynek na rzucie kwadratu z płytkim pseudoryzalitem od strony pld. i zach.; o symetrycznym układzie wewnątrz z asymetrycznie umieszczonymi od strony płu. schodami prowadzącymi na poddasze i drugim biegu pod nim - do piwnic.

Od strony pld. wtórnie dobudowany garaż, na którym rozwiązano taras.

Bryła jednokondygnacyjnego, podpiwniczonego budynku nakryta dachem 4-spadowym, ściętym przechodzącym w płaski. Od strony pld. i zach. płytkie pseudoryzalitali zwieńczone w kondygnacji poddasza ściętymi trójkątnymi szczytami. Od strony płu. centralnie umieszczone dwubiegowe, rozdzielne schody, pod którymi otwór wejściowy do piwnic.

Elewacje

Elewacje nieotynkowane, cegła licówka, na wysokim otynkowanym cokole. Otwory okienne parteru w uskokowych, tynkowych opaskach, z profilowanym fragmentem gzymsu podokiennego, gładkotynkowaną płyciną podokienną; nad otworami gładkie płyciny, nad którymi trójkątne naczółki.

W partii poddasza - lukarny nakryte ostrosłupowymi daszkami.

Elewacja północna (wejściowa) - 4-osiowa, niesymetryczna, poprzedzona podestem, na który prowadzą rozdzielne dwubiegowe schody. Otwór wejściowy, umieszczony w drugiej osi od strony pld. Otwory okienne poddasza (lukarny) powtórzone w osiach parteru.

Elewacja zachodnia - 5-osiowa, symetryczna, z centralnie umieszczonym płytkim, jednoosiowym pseudoryzalitem, zwieńczonym trójkątnym, ściętym szczytem z jednym otworem okiennym w gładziej tynkowanej opasce (szczyt zwieńczony trójkątnym naczółkiem) Otwory okienne umieszczone po obu stronach pseudoryzalitu po dwa otwory okienne. Osie okienne powtórzone w partii poddasza.

Elewacja południowa - 5-osiowa, symetryczna z płytkim pseudoryzalitem w osi środkowej, zwieńczonym trójkątnym, ściętym szczytem, nad którym uproszczona strefa belkowania i trójkątny naczółek; w osi - otwór drzwiowy, z 3-skrzydłową stolarką drzwiową, nad krą nadświetle o powtórzonych podziałach. W partii poddasza, w trójkątnym szczycie otwór okienny jak w elewacji zachodniej.

Dwa otwory okienne po obu stronach osi środkowej zespolone; nad nimi w partii poddasza po jednym otworze okiennym (lukarna) umieszczonym między osiami okiennymi parteru.

W przyziemiu wtórnie dobudowany garaż, na którym rozwiązano taras.

Elewacja wschodnia - 3-osiowa, symetryczna, o regularnym rozstawie okien. Oś środkowa zaakcentowana w partii poddasza trójkątnym szczytem, identycznym jak zwieńczenie pseudoryzalitów. Osie skrajne powtórzone w poddaszu lukarnami.

Wnętrza, wystrój, wyposażenie

- w piwnicach ceramiczny strop odcinkowy
- na parterze: fasetonowe stropy z dekoracją stiukową; w części plafony (pierwotnie z dekoracją malarską, ob. zamalowane emulsją na kolor biały)
- w pomieszczeniu narożnym (płd-zach.) kominek (karta zabytku ruchomego)
- zachowana płycinowa stolarka drzwiowa (wejściowe i wewnętrzne)
- w części pomieszczeń - wyposażenie (meble, kaloryfery) z okresu powstania willi

Instalacje

- wodno-kanalizacyjna
- elektryczna
- odgromowa
- wentylacyjna

- CO
- gazowa
- telefoniczna

Spis fotografii

1. Widok od strony płd.-zach.
2. Elewacja północna (wejściowa).
3. Elewacja zachodnia.
4. Elewacja południowa.
5. Elewacja wschodnia.
6. Otwór wejściowy w elewacji północnej.
7. Stolarka drzwiowa otworu wejściowego.
8. Zwieńczenie pseudoryzalitu w elewacji zachodniej.
9. Otwory okienne w elewacji południowej.
10. Otwór okienny w kondygnacji piwnic.
11. Piwnice - sklepienie odcinkowe.
12. Poddasze - fragment konstrukcji dachu.
- 13.-16. Sztukaterie stropów.
17. Wnętrze w części płd.-zach.
18. Stolarka drzwiowa w pomieszczeniach parteru.
19. Hol - stolarka drzwiowa.
20. Wewnętrzne schody na poddasze.
21. Żeliwny kaloryfer z dekoracją roślinną.

<p>1. Miejscowość <u>WROCŁAW</u></p> <p>2. Gmina <u>m. Wrocław</u></p> <p>3. Województwo <u>wrocławskie</u></p>	<p>4. Obiekt (nazwa jak w karcie)</p> <p style="text-align: center;">WILLA MILENZ</p>	<p>5. Zawartość wkładki (nazwa materiału uzupełniającego)</p> <p style="text-align: center;">c.d. dokumentacji fotograficznej</p>
---	---	---

2.

3.

4.

5.

Wkładkę założył: E. Dymarska, październik 1997 r.
(imię, nazwisko, data)

Miejsce przechowywania negatywów: .....

1. Miejscowość ..... WROCŁAW .....
 2. Gmina ..... Miś Wrocław .....
 3. Województwo ..... wrocławskie .....

4. Obiekt (nazwa jak w karcie) .....
 WILLA MILENZ

5. Zawartość wkładki (nazwa materiału uzupełniającego)
 c.d. dokumentacji fotograficznej

12.

13.

14.

15.

Wkładkę założył: E. Dymarska, październik 1997 r.
(imię, nazwisko, data)

Miejsce przechowywania negatywów: .....

16.

17.

18.

19.

20.

21.

1. Miejscowość.....	4. Obiekt (nazwa jak w karcie)	5. Zawartość wkładki (nazwa materiału uzupełniającego)
WROCŁAW		
2. Gmina.....	WILA MILENZ	plan sytuacyjny i orientacyjny
m. Wrocław		
3. Województwo.....		
wrocławskie		

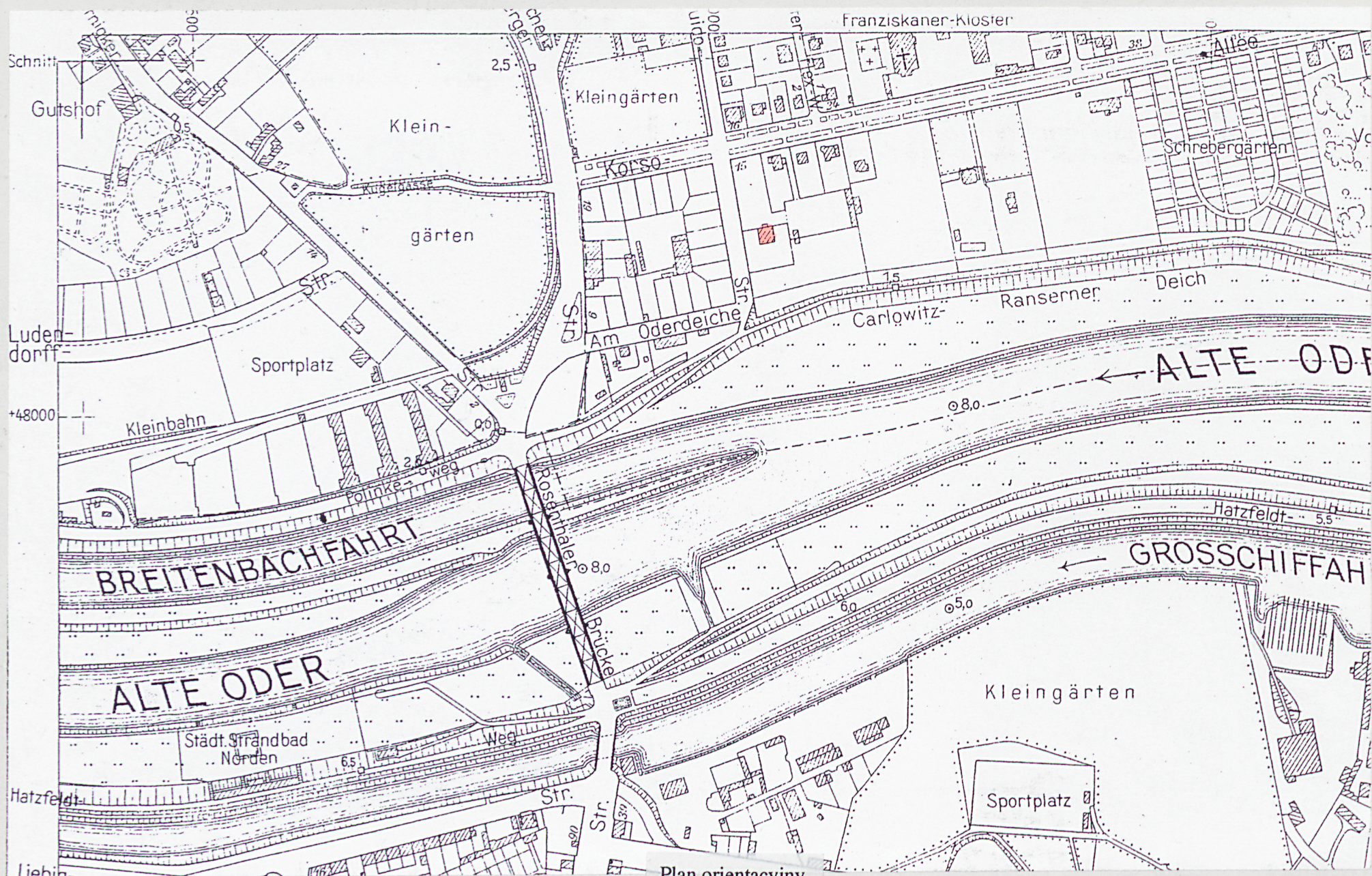

Wkładkę założył: E. ymarska, październik 1997 r.
(imię, nazwisko, data)

Miejsce przechowywania negatywów:

Plan sytuacyjny
skala 1:2000

Plan orientacyjny
pocz.XXw.
skala 1:5000